

รายงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (PREVENT Model)

ปีการศึกษา 2567

นายชวิน มณีบุญ

ตำแหน่งครูชำนาญการ

โรงเรียนสามัคคีศึกษา

อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบเสนอนวัตกรรมหรือผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนสามัคคีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ ซึ่งผลงานที่นำเสนอครั้งนี้ ได้แก่ การพัฒนาสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพ ติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ “PREVENT” Model เป็นกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็น โครงการที่ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นข้อมูล ที่เป็นประโยชน์สำหรับคณะกรรมการที่จะทำการประเมินครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอบคุณโรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนห้วยยอด โรงเรียนวังวิเศษ โรงเรียนรัชฎานุประดิษฐ์อนุสรณ์ คลินิกเลิกบุหรี่และเหล้า โรงพยาบาล ห้วยยอด เทศบาลตำบลนางว คณาะครู และนักเรียนโรงเรียนสามัคคีศึกษาทุกคนที่มีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมและการจัดทำรายงานเล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

โรงเรียนสามัคคีศึกษา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. ความเป็นมาและความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ	๑
๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน	๒
๓. เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๔
๔. ขั้นตอนการดำเนินงาน	๘
๕. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๓
๕. ปัจจัยความสำเร็จ	๑๖
๖. บทเรียนที่ได้รับ	๑๘
๗. รางวัลที่ได้รับ	๒๐
เอกสารอ้างอิง	๓๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ความเป็นมา

ปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงผลการเรียนและพฤติกรรมทางสังคม สารเสพติด เช่น ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ แอลกอฮอล์ และบุหรี่ ส่งผลให้เกิดการเสพติดจนยากที่จะควบคุมตัวเอง ซึ่งอาจนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายและปัญหาสังคมในระยะยาว

ในประเทศไทย สถานการณ์การใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนยังคงน่ากังวล โดยข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศพบว่านักเรียนในช่วงมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากวัยนี้เป็นช่วงของการแสวงหาความรู้และทดลองสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงหากไม่ได้รับการชี้แนะที่เหมาะสม อีกทั้งการเข้าถึงสารเสพติดในสังคมยังง่ายขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อออนไลน์ การถูกชักจูงจากกลุ่มเพื่อน และปัญหาภายในครอบครัว

นอกจากนี้ การใช้สารเสพติดยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระทางเศรษฐกิจจากค่าใช้จ่ายด้านการรักษา การฟื้นฟูผู้ติดยา และการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังบั่นทอนคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น การลดปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสร้างพื้นฐานที่แข็งแรงให้กับเยาวชนและสังคมโดยรวม

ความสำคัญ

การปกป้องสุขภาพของนักเรียน การลดการใช้สารเสพติดช่วยปกป้องสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังเจริญเติบโต การเสพสารเสพติดส่งผลกระทบต่อสมอง ระบบประสาท และอวัยวะอื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพในระยะยาว เช่น โรคหัวใจ โรคทางเดินหายใจ และปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรคซึมเศร้าและความวิตกกังวล การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกการป้องกันและลดปัญหาสารเสพติดช่วยสร้างพฤติกรรมเชิงบวกให้กับนักเรียน เช่น การมีความรับผิดชอบ การตั้งเป้าหมายในชีวิต และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว เพื่อน และครูอาจารย์

นอกจากนี้ยังช่วยเรื่องการสนับสนุนผลการเรียน กล่าวคือ การใช้สารเสพติดส่งผลกระทบต่อสมาธิ ความจำ และการตัดสินใจของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการเรียน การลดปัญหาสารเสพติดช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ลดความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมเยาวชนที่ติดสารเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมทางอาญา เช่น การขโมย การก่ออาชญากรรม และการ

กระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ การป้องกันการใช้สารเสพติดจึงช่วยลดความเสี่ยงในการสร้างปัญหาสังคมในระยะยาว

นอกจากนี้ การลดปัญหาการใช้สารเสพติดยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การลดการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนช่วยสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ มีสุขภาพดี มีจิตใจที่เข้มแข็ง และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมในอนาคต

โรงเรียนสามัคคีศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้ก้าวสู่ความเป็นพลเมืองโลกและคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพรอบด้านทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และร่างกาย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียน และยังช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนสามัคคีศึกษาจึงคิดค้นนวัตกรรมในการบริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและกลยุทธ์ในการเข้าถึงปัญหา การป้องกันและลดปัญหาสารเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพจะได้รับการยอมรับจากสังคมและผู้ปกครอง นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างชุมชนที่ปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

๑. เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีศึกษาด้วยโมเดล PREVENT MODEL

ความสำคัญของการศึกษา

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

๒. งานวิจัยนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลการศึกษาและต่อยอดพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

เป้าหมาย

๑. ร้อยละ ๕๐ ของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงบุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า และสารเสพติดลดลง

๒. ร้อยละ ๙๐ ของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

ขอบเขตการศึกษา

๑. ประชากรในการศึกษา คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนสามัคคีศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๕๕๒ คน

๒. ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๒๐ สัปดาห์

๓. ตัวแปรที่ต้องการศึกษา

๓.๑ ตัวแปรต้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของโรงเรียนสามัคคีศึกษา

๓.๒ นวัตกรรมการบริหารจัดการด้วย PREVENT Model ในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของโรงเรียนสามัคคีศึกษา

บทที่ ๒

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๑. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
๒. ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
๓. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา
๔. รูปแบบการบริหารจัดการการป้องกันและแก้ปัญหาด้วย PREVENT Model

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นกลไกที่ช่วยขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาครอบคลุมถึงการวางแผน การจัดการ การควบคุม และการประเมินผลการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

๑. นิยามตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การบริหารสถานศึกษาหมายถึง การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกด้านอย่างรอบด้าน โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ และทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคม นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๕)

๒. องค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็นองค์ประกอบสำคัญดังนี้

การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนแรกๆที่ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ รวมถึงจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การจัดการ (Organizing) การจัดโครงสร้างงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และจัดระบบงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การควบคุม (Controlling) กระบวนการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

การประเมินผล (Evaluating) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ

๓. แนวคิดในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management): เน้นการวางเป้าหมายและการจัดการที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ เช่น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สามารถวัดผลได้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management): เปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนการบริหารเชิงระบบ (System Approach): มองการบริหารสถานศึกษาเป็นระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่ทำงานสัมพันธ์กัน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการทรัพยากร และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

๔. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากช่วยให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ การบริหารสถานศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

นิยามและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการบริหารจัดการที่รอบด้าน ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการประเมินผล ทั้งนี้ การบริหารที่มีประสิทธิภาพยังต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้การดำเนินงานตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง

ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

รายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (๒๕๖๔) พบว่ากลุ่มเยาวชนที่อายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปีเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ถูกชักนำเข้าสู่การใช้ยาเสพติด สาเหตุหลักมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติด ความกดดันจากเพื่อน และการเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายในชุมชน สถานศึกษาจำนวนมากกลายเป็นพื้นที่เสี่ยงเนื่องจากขาดมาตรการป้องกันที่เข้มงวด โดยเฉพาะยาเสพติดกลุ่มยาบ้า กัญชา และสารระเหย ซึ่งส่วนใหญ่เริ่มต้นจากความอยากรู้อยากลองและการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเข้าถึงสารเสพติดที่ง่ายขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์และเครือข่ายในชุมชน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียนไว้หลายด้าน เช่น

การจัดทำหลักสูตรป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการบูรณาการหลักสูตรเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อสร้างความรู้และทักษะชีวิตให้กับนักเรียน

การดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์และอบรม โครงการ "โรงเรียนสีขาว" ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดอบรมสำหรับผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความรู้ในการดูแลบุตรหลาน รวมถึงสนับสนุนการ

ทำงานของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเฝ้าระวังและป้องกัน การพัฒนาระบบรายงานและแจ้งเตือนยาเสพติดในสถานศึกษา รวมถึงการติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" ในกลุ่มเยาวชน โดยใช้แนวทางการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ที่เริ่มใช้ยาเสพติดหรือมีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แนวทางนี้เน้นการให้โอกาสและการช่วยเหลือมากกว่าการลงโทษ ความท้าทายที่ยังคงมีอยู่ การขยายตัวของเครือข่ายยาเสพติดผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การซื้อขายผ่านแอปพลิเคชันและโซเชียลมีเดีย การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนบางส่วนที่ยังขาดความรู้และทรัพยากรในการจัดการปัญหา

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียนไว้ดังนี้

การจัดทำหลักสูตรป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการบูรณาการหลักสูตรเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อสร้างความรู้และทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์และอบรมโครงการ "โรงเรียนสีขาว" ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนสำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดอบรมสำหรับผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความรู้ในการดูแลบุตรหลาน รวมถึงสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเฝ้าระวังและป้องกัน การพัฒนาระบบรายงานและแจ้งเตือนยาเสพติดในสถานศึกษา รวมถึงการติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" ในกลุ่มเยาวชน โดยใช้แนวทางการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ที่เริ่มใช้ยาเสพติดหรือมีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แนวทางนี้เน้นการให้โอกาสและการช่วยเหลือมากกว่าการลงโทษ การขยายตัวของเครือข่ายยาเสพติดผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การซื้อขายผ่านแอปพลิเคชันและโซเชียลมีเดีย การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนบางส่วนที่ยังขาดความรู้และทรัพยากรในการจัดการปัญหา

การดำเนินงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียนเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประเทศ แนวทางที่เน้นการสร้างความรู้ การบูรณาการหลักสูตร และการสร้างความร่วมมือกับชุมชนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในกลุ่มเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน รวมถึงบรรยากาศทางการศึกษาในโรงเรียนและภาพรวมของชุมชน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ โดยการผสมผสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑. การพัฒนานโยบายและมาตรการระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการปัญหาสารเสพติด เช่น การประกาศ "โรงเรียนปลอดสารเสพติด" ซึ่งเน้นการห้ามซื้อขายหรือใช้ยาเสพติดในบริเวณโรงเรียน รวมถึงมาตรการลงโทษที่ชัดเจนเพื่อป้องปรามพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา การตรวจสุขภาพหรือการสุ่มตรวจสารเสพติดเป็นระยะ

๒. การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต

การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนผ่านการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดและการพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยง เช่น โครงการ "เยาวชนห่างไกลยาเสพติด" ที่จัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะชีวิต การเชิญผู้มีประสบการณ์ตรงมาให้ความแนะนำและสร้างแรงบันดาลใจ

๓. การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางป้องกัน รวมถึงการสร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งสามารถช่วยลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน แนวทาง การจัดอบรมสำหรับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและดูแลพฤติกรรมบุตรหลาน การสร้างเครือข่าย "ชุมชนปลอดยาเสพติด" เพื่อเสริมมาตรการเฝ้าระวังในพื้นที่

๔. การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อสนับสนุนการป้องกัน

เทคโนโลยีสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันที่ช่วยรายงานพฤติกรรมเสี่ยง หรือการสร้างระบบฐานข้อมูลนักเรียนที่อาจมีความเสี่ยง เช่น การใช้แอปพลิเคชันเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียน การจัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับนักเรียนและครูเพื่อรับคำปรึกษาด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรมเสี่ยง

บทที่ ๓

การดำเนินงาน

รูปแบบการบริหารจัดการการป้องกันและแก้ปัญหาด้วย PREVENT Model

โมเดล "PREVENT" เป็นกรอบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร และชุมชน โดยแต่ละองค์ประกอบในโมเดลจะถูกแปลงเป็นแนวทางการบริหารจัดการเชิงปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นตอนการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม "PREVENT Model" ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

๑. วิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดปัญหา

ศึกษาปัญหาเสพติดในสถานศึกษา รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าถึงยาเสพติด การขาดความตระหนักรู้ และการสนับสนุนไม่เพียงพอ เก็บข้อมูลจากสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน

๒. พัฒนารอบแนวคิด (Conceptual Framework)

ใช้หลักการที่เน้นการป้องกันและการพัฒนาเชิงรุก โดยอ้างอิงแนวทาง "PREVENT" Model

P: Policies – สร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน เช่น นโยบายไม่ยอมรับพฤติกรรมเสี่ยง

R: Rehabilitation & Referrals – จัดบริการปรึกษาและฟื้นฟูสำหรับนักเรียนที่มีความเสี่ยง

E: Education – ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด

V: Vigorous Student Engagement – สร้างกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและความสัมพันธ์เชิงบวก

E: Evaluation – ประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงาน

N: Networks & Community Partnerships – เชื่อมโยงความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

T: Targeted Support – จัดระบบสนับสนุนเฉพาะกลุ่ม

๓. พัฒนากิจกรรมและแนวทางปฏิบัติ

วางแผนโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบของโมเดล เช่น การให้ความรู้ในห้องเรียน (Education) การสร้างเครือข่ายร่วมมือกับชุมชน (Networks & Community Partnerships) การจัดกลุ่มให้คำปรึกษาเฉพาะบุคคล (Targeted Support)

๔. ทดลองนำไปปฏิบัติ (Pilot Testing)

ทดลองใช้ "PREVENT Model" ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเก็บข้อมูลผลลัพธ์ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของนักเรียน

๕. ประเมินผล (Evaluation)

ใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลการ รายงานปัญหา ปรับปรุงแนวทางตามผลลัพธ์ที่ได้

๖. เผยแพร่และขยายผล

เผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการสู่สถานศึกษาอื่น ๆ จัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะในการใช้โมเดล

๗. ติดตามและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตรวจสอบความยั่งยืนของนโยบายและกิจกรรม สร้างระบบรายงานและสนับสนุนการทำงาน ร่วมกับชุมชนในระยะยาว "PREVENT Model" นี้เป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระบบการศึกษาและชุมชน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงระบบได้อย่างยั่งยืน

โดยโมเดล "PREVENT" เป็นกรอบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร และชุมชน โดยแต่ละองค์ประกอบในโมเดลจะถูกแปลงเป็นแนวทางการบริหารจัดการเชิงปฏิบัติ ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงแสดงการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ด้วยโมเดล PREVENT

โมเดล	เป้าหมาย	การดำเนินงาน	ผลผลิต
P : Policies (นโยบาย)	สร้างนโยบายที่ชัดเจน และมีผลบังคับใช้เพื่อ ควบคุมและป้องกัน ปัญหายาเสพติด	การกำหนดนโยบาย: ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูและ ตัวแทนนักเรียนกำหนดนโยบาย "สถานศึกษาปลอดยาเสพติด" ออกระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบ และบทลงโทษในกรณีที่พบพฤติกรรม เสี่ยงหรือการใช้สารเสพติด การบังคับใช้นโยบาย: ติดตั้งระบบรายงานปัญหาแบบไม่ เปิดเผยชื่อ (anonymous reporting system) จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อ สื่อสารและขอความร่วมมือในการ ปฏิบัติตามนโยบาย	-นโยบาย -ระบบรายงาน

โมเดล	เป้าหมาย	การดำเนินงาน	ผลผลิต
<p>R: Rehabilitation & Referrals (การฟื้นฟูและการส่งต่อ)</p>	<p>สนับสนุนการฟื้นฟูนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติด</p>	<p>การระบุก่อนเสี่ยง: ครูที่ปรึกษาร่วมมือกับผู้บริหารและผู้ปกครองตรวจสอบนักเรียนที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหรือมีความเสี่ยง</p> <p>การจัดบริการฟื้นฟู: จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาในโรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งต่อนักเรียนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟู</p> <p>การติดตามผล: ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองร่วมกันติดตามพัฒนาการของนักเรียน</p>	<p>-คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ</p> <p>-ห้องปฏิบัติงานและปฏิทินการดำเนินงาน</p>
<p>E: Education (การศึกษา)</p>	<p>สร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะชีวิตในการป้องกันปัญหาเสพติด</p>	<p>ด้านนักเรียน จัดกิจกรรมอบรม/จัดอบรมหรือเวิร์กช็อปเกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดและทักษะการปฏิเสธกิจกรรมสอดแทรกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการความรู้ทักษะ เจตคติ เช่น กิจกรรม เขียนเรียงความวันต่อต้านยาเสพติด</p> <p>ด้านผู้ปกครอง การเสริมสร้างบทบาทผู้ปกครอง โดยจัดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงของบุตรหลาน ส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองในการพูดคุยเปิดใจกับบุตรหลานเกี่ยวกับปัญหาเสพติด</p> <p>ด้านชุมชน กิจกรรมอบรมด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในกลุ่มนักเรียนภายในโรงเรียนเครือข่าย กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด</p>	<p>-กิจกรรม/งาน/โครงการ</p>

โมเดล	เป้าหมาย	การดำเนินงาน	ผลผลิต
V: Vigorous Student Engagement (การมีส่วนร่วมของนักเรียน)	สนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์	การจัดกิจกรรม: ส่งเสริมกิจกรรมชมรม เช่น ชมรมดนตรี กีฬา และศิลปะ เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากการใช้สารเสพติด จัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสา (peer mentoring program) ที่ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนในโรงเรียน การสร้างผู้นำเยาวชน: เลือกผู้นำนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทในการเสนอแนวคิดสร้างสรรค์กิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาเสพติด	-คลินิกเสมารักษ์ -ศูนย์เพื่อนใจทูปีนัมเบอร์วัน -กิจกรรม/งาน/โครงการ
E: Evaluation (การประเมินผล)	วัดผลความสำเร็จของมาตรการและปรับปรุงให้เหมาะสม	การเก็บข้อมูล: ผู้บริหารและครูร่วมกันเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ใช้สารเสพติดในโรงเรียนใช้แบบสอบถามหรือการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อตรวจสอบผลกระทบของกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินผล: ประชุมร่วมระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุก ๖ เดือนเพื่อติดตามความก้าวหน้าใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมในอนาคต	-แบบวัดผลการดำเนินงาน
N: Networks & Community Partnerships (เครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน)	สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก	การสร้างเครือข่าย ร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานีตำรวจประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่เพื่อจัดการอบรมและส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการฟื้นฟู การบูรณาการกับชุมชน เชิญผู้นำชุมชนและผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการเฝ้าระวัง จัดกิจกรรมในชุมชน เช่น โครงการ "ชุมชนปลอดยาเสพติด"	-บันทึกความร่วมมือ

โมเดล	เป้าหมาย	การดำเนินงาน	ผลผลิต
T: Targeted Support (การ สนับสนุน เฉพาะกลุ่ม)	ให้ความช่วยเหลือเฉพาะ สำหรับนักเรียนที่มีความ เสี่ยงสูง	การดูแลรายบุคคล: ครูที่ปรึกษาร่วมกับนักจิตวิทยาให้การ ดูแลเฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนที่มี ปัญหา การจัดกลุ่มฟื้นฟู: จัดกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อร่วมทำ กิจกรรมฟื้นฟู เช่น กลุ่มพูดคุยเชิง บำบัด การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง: ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันติดตาม พฤติกรรมหลังการฟื้นฟู	- ค้ำ สั้ ง แ ต่ ง ตั้ ง ผู้รับผิดชอบ - แบบบันทึกการ ปฏิบัติงาน

โมเดล PREVENT เป็นแนวทางที่บูรณาการการทำงานจากทุกภาคส่วนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การให้ความรู้ การฟื้นฟู และการสร้างความร่วมมือในชุมชนเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงและเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเยาวชน

ภาพที่ ๑ แสดงผังการดำเนินงานด้วยรูปแบบ PREVENT

บทที่ ๔

ผลลัพธ์

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของโรงเรียนสามัคคีศึกษา เป็นรูปแบบการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ด้วย PREVENT Model ซึ่งเป็นการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๓ โดยได้เก็บรวบรวมข้อคิดเห็นในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นและปรับปรุงพัฒนาข้อดี้อยู่ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของนวัตกรรมการบริหารจัดการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนสามัคคีศึกษา

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

การนำ PREVENT Model มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อเชิงบวกในหลายด้านที่สำคัญ ดังนี้

๑. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียน

การบังคับใช้กฎระเบียบที่ชัดเจน (Policies) เช่น นโยบายการไม่ยอมรับพฤติกรรมเสี่ยง และการจัดทำระบบรายงานที่เป็นความลับ ส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ลดโอกาสที่นักเรียนจะเข้าถึงยาเสพติด และสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง

๒. การส่งเสริมความรู้และทักษะชีวิต

การจัดกิจกรรมให้ความรู้ (Education) และกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เช่น เวิร์กช็อป การเรียนการสอนเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด และการสร้างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงอันตรายและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง

๓. การเข้าถึงความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

การจัดบริการฟื้นฟูและให้คำปรึกษา (Rehabilitation & Referrals) ทำให้โรงเรียนสามารถระบุและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือเคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อย่างตรงจุด นำไปสู่การฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพ

๔. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก (Networks & Community Partnerships) ช่วยเสริมสร้างพลังการป้องกันในทุกภาคส่วน และสร้างแนวทางการดำเนินงานที่ยั่งยืน

๕. การมีส่วนร่วมของนักเรียน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Vigorous Student Engagement) เช่น กีฬา ศิลปะ หรือกิจกรรมชมรม ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนและครู

๖. การประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน (Evaluation) เพื่อติดตามผลกระทบของโครงการ และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์

๗. การยกระดับคุณภาพการศึกษา

ผลลัพธ์โดยรวมจากการใช้ PREVENT Model ส่งผลให้โรงเรียนมีระบบที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนในเชิงคุณภาพ ไม่เพียงแต่ในด้านการเรียนรู้ แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิต ความปลอดภัย และสุขภาวะที่ดี

นวัตกรรม PREVENT Model ช่วยยกระดับความสามารถของโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงช่วยลดปัญหาในระดับโรงเรียน แต่ยังสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนในวงกว้างอีกด้วย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

๑. การเพิ่มความตระหนักรู้และการป้องกันตัวเอง

นักเรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดผ่านการเรียนการสอนและกิจกรรมให้ความรู้ (Education) ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว และสังคม ทำให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ดีขึ้น

๒. การพัฒนาทักษะชีวิต

กิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต (Vigorous Student Engagement) เช่น การสอนการตัดสินใจ การแก้ไข้ปัญหา และการจัดการกับแรงกดดันทางสังคม ช่วยให้นักเรียนสามารถรับมือกับสถานการณ์เสี่ยงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การเข้าถึงความช่วยเหลือ

นักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมผ่านบริการให้คำปรึกษาและฟื้นฟู (Rehabilitation & Referrals) ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึกได้รับการสนับสนุนและมีโอกาสฟื้นฟูตัวเองจากปัญหาที่เผชิญ

๔. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ชมรมหรือโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเชิงบวกกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในโรงเรียน และลดความรู้สึกโดดเดี่ยวที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง

๕. การเสริมสร้างคุณค่าในตัวเอง

นักเรียนมีโอกาพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น กีฬา ศิลปะ หรือกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าและสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนได้

๖. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเชิงบวก

จากการให้ความรู้ การสนับสนุน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ พฤติกรรมของนักเรียนที่เคยเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลงอย่างชัดเจน โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบและการเคารพกฎระเบียบเพิ่มขึ้น

๗. การเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต

นักเรียนได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตทั้งในด้านการศึกษาและการใช้ชีวิต โดยมีทักษะการจัดการตนเอง ความคิดเชิงวิพากษ์ และการตัดสินใจที่ดี ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีโอกาประสบความสำเร็จในชีวิตมากยิ่งขึ้น

นวัตกรรม PREVENT Model ช่วยสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อนักเรียน ทั้งในด้านการป้องกันปัญหาเสพติด การพัฒนาทักษะชีวิต และการเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ ส่งผลให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

๑. การลดปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชน

การเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Networks & Community Partnerships) ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการลดปัญหาเสพติด โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง ผ่านกิจกรรมรณรงค์ การเฝ้าระวัง และการดำเนินมาตรการป้องกันเชิงรุก

๒. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เช่น การประชุม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา ทำให้อุณหภูมิความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากขึ้น ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาเสพติด

๓. การพัฒนาความรู้และทักษะของคนในชุมชน

ชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด วิธีการป้องกัน และแนวทางการช่วยเหลือผู้ที่มีความเสี่ยง ทำให้ชุมชนมีความพร้อมและมีทักษะในการรับมือกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การลดพฤติกรรมเสี่ยงในเยาวชนของชุมชน

เยาวชนที่เคยเป็นกลุ่มเสี่ยงได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและครอบครัว ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ และระบบสนับสนุนเฉพาะกลุ่ม (Targeted Support) ส่งผลให้พฤติกรรมเสี่ยงลดลงอย่างเห็นได้ชัด และชุมชนได้รับผลกระทบในทางบวก

๕. การส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนที่เข้มแข็ง

โมเดลนี้ช่วยปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลและการดูแลกันในชุมชน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการเพื่อนบ้านอาสา การตั้งกลุ่มป้องกันยาเสพติดระดับชุมชน และการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง

๖. การสร้างความยั่งยืนในการป้องกันปัญหาเสพติด

ด้วยการติดตามและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Monitoring and Development) โมเดลนี้ช่วยให้ชุมชนสามารถวางระบบการป้องกันปัญหาในระยะยาว เช่น การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล การให้คำปรึกษา และการสร้างกลุ่มสนับสนุนเพื่อการฟื้นฟู

๗. การยกระดับภาพลักษณ์ของชุมชน

ชุมชนที่มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกและชุมชนข้างเคียง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของชุมชนดีขึ้น และกลายเป็นแบบอย่างสำหรับพื้นที่อื่นๆ

นวัตกรรม PREVENT Model ช่วยสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ลดปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในชุมชน ผลลัพธ์นี้ไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แต่ยังสร้างผลกระทบเชิงบวกในระดับสังคมและประเทศในระยะยาว

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม PREVENT Model

การนำนวัตกรรม PREVENT Model มาใช้ในสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในหลายมิติ ดังนี้

๑. การสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ผู้บริหารสถานศึกษา: ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย (Policies) ที่ชัดเจนและสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เช่น งบประมาณ การจัดการอบรมบุคลากร และการติดตามผลการดำเนินงาน

ครูและบุคลากรทางการศึกษา: ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของครูในการเป็นผู้นำเชิงรุกและผู้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และคำแนะนำที่เหมาะสม

ผู้ปกครอง: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรม เช่น การประชุม การอบรม และการเป็นตัวแทนในคณะกรรมการพัฒนานโยบาย ทำให้เกิดความร่วมมือที่ต่อเนื่อง

ชุมชนและหน่วยงานภายนอก: การร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มชุมชน ช่วยเสริมสร้างเครือข่ายป้องกันและฟื้นฟูอย่างยั่งยืน (Networks & Community Partnerships)

๒. การออกแบบนโยบายและกรอบแนวคิดที่เหมาะสม

นโยบายที่ชัดเจนและเข้มงวด: การกำหนดนโยบายไม่ยอมรับพฤติกรรมเสี่ยงและการจัดตั้งระบบรายงานปัญหาที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนและครู

การใช้โมเดล PREVENT: การแบ่งโครงสร้างการดำเนินงานตามกรอบแนวคิดที่ครอบคลุม เช่น การศึกษา (Education) การฟื้นฟู (Rehabilitation) และการสนับสนุนเฉพาะกลุ่ม (Targeted Support) ช่วยให้การดำเนินงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน

๓. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา

การอบรมและเพิ่มทักษะ: การจัดอบรมให้ครูและบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เทคนิคการให้คำปรึกษา และการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน

การสร้างครูที่เป็นต้นแบบ: การมีครูที่เป็นตัวอย่างในเรื่องความรับผิดชอบและการดูแลนักเรียน ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียน

๔. การจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน

กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และเชิงป้องกัน: เช่น การพัฒนาทักษะชีวิต การสร้างชมรมที่ส่งเสริมความสนใจในเชิงบวก และการจัดเวทีพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่มีส่วนร่วมของนักเรียน: การสร้างพื้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในโครงการ ช่วยเพิ่มความผูกพันและความรับผิดชอบในตัวของนักเรียน

๕. การติดตามผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลลัพธ์: การใช้ข้อมูลที่เป็นระบบ เช่น การสำรวจพฤติกรรมของนักเรียน หรือการเก็บสถิติการเกิดปัญหา เพื่อปรับปรุงแนวทางดำเนินงาน

การประเมินผลในทุกระดับ: การประเมินผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ และการประเมินความพึงพอใจ

๖. การสร้างความยั่งยืนในระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

การบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอน: การผนวกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและทักษะชีวิตในหลักสูตรการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ตั้งแต่ระดับต้น

การพัฒนาระบบสนับสนุนในระยะยาว: การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและเครือข่ายฟื้นฟูในโรงเรียน ช่วยสร้างความต่อเนื่องในการสนับสนุนนักเรียน

๗. การสร้างแรงจูงใจและการยอมรับในชุมชน

การประชาสัมพันธ์ความสำเร็จ: การเผยแพร่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เช่น การลดปัญหาเสพติดและการเพิ่มคุณภาพชีวิตของนักเรียน ช่วยสร้างความมั่นใจและการยอมรับจากชุมชน

การให้รางวัลและการยกย่องบุคคลต้นแบบ: เช่น ครูที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียน หรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จของการดำเนินงานด้วย PREVENT Model ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การวางแผนและการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงการติดตามและปรับปรุงแนวทางอย่างต่อเนื่อง หากดำเนินการอย่างครบถ้วนและยั่งยืน โมเดลนี้สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีในโรงเรียนและชุมชนได้ในระยะยาว

บทเรียนที่ได้รับ

บทเรียนที่ได้รับในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ด้วยนวัตกรรม PREVENT Model การดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วย PREVENT Model ได้มอบบทเรียนสำคัญหลายประการที่เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนางานในอนาคต ดังนี้

๑. ความสำคัญของการทำความเข้าใจปัญหาในบริบทเฉพาะ

การศึกษาปัญหาในเชิงลึก: การเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมและเฉพาะเจาะจง เช่น การสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ ส่งผลให้สามารถออกแบบมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้

ความหลากหลายของปัญหา: พบว่าแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างในด้านปัจจัยเสี่ยง เช่น บางแห่งเผชิญปัญหาการเข้าถึงยาเสพติดที่ง่าย ขณะที่บางแห่งมีปัญหาด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นของการปรับโมเดลให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๒. การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและครอบคลุม

ความสำคัญของนโยบาย (Policies): การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เช่น การไม่ยอมรับพฤติกรรมเสี่ยงและการสนับสนุนระบบรายงานปัญหาอย่างเป็นความลับ ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับครูและนักเรียนในการเข้าร่วมโครงการ

ความยืดหยุ่นของนโยบาย: พบว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในแต่ละพื้นที่ เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้มาตรการมีความยั่งยืน

๓. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเป็นปัจจัยสำคัญ

ความร่วมมือจากครูและบุคลากร: ครูที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด สามารถเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการผลักดันโครงการได้สำเร็จ

การสร้างเครือข่ายชุมชน: การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรป้องกันยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟู ช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งให้การดำเนินงาน

ความไว้วางใจในระบบสนับสนุน: นักเรียนและผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมเมื่อเห็นว่าระบบมีความโปร่งใสและเชื่อถือได้

๔. การจัดกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมเชิงรุก (Proactive Engagement): การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น ค่ายพัฒนาทักษะชีวิต ชมรมกีฬา และกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลดโอกาสเข้าสู่พฤติกรรมเสี่ยง

ความสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบเฉพาะกลุ่ม (Targeted Support): นักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะได้รับการดูแลอย่างตรงจุดผ่านการจัดกิจกรรมเฉพาะ เช่น กลุ่มให้คำปรึกษาและการจัดทีมเพื่อนช่วยเพื่อน

๕. ความสำคัญของการประเมินผลและปรับปรุง

การเก็บข้อมูลเพื่อการประเมิน: พบว่าการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น สถิตินักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ หรือข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ช่วยให้เห็นภาพรวมของผลกระทบได้ชัดเจน

การปรับปรุงตามผลลัพธ์: บางแนวทางที่ไม่เหมาะสมกับบริบทถูกปรับเปลี่ยน เช่น การจัดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน จึงได้พัฒนากิจกรรมใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๖. การสร้างความต่อเนื่องและความยั่งยืน

การพัฒนาบุคลากรในระยะยาว: การอบรมครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องช่วยให้โรงเรียนสามารถรักษาระดับการดำเนินงานได้ในระยะยาว

การผนวกการป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรการเรียนการสอน: ทำให้ความรู้และทักษะที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนานักเรียน

๗. ความท้าทายที่ต้องปรับปรุงในอนาคต

การจัดการกับปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้: เช่น การเข้าถึงยาเสพติดในชุมชนที่อยู่นอกเหนืออำนาจของโรงเรียน ทำให้ต้องมีการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างใกล้ชิด

ความเข้าใจที่หลากหลายในชุมชน: พบว่าบางชุมชนยังขาดความเข้าใจในปัญหา ทำให้การดำเนินงานต้องเริ่มจากการสร้างความตระหนักรู้ในวงกว้าง

๘. การเรียนรู้ถึงความสำคัญของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

การเผยแพร่ความสำเร็จของโครงการ: การรายงานผลที่ชัดเจนและโปร่งใสช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน

การใช้ช่องทางที่หลากหลาย: เช่น การสื่อสารผ่านสื่อโซเชียล การประชุมผู้ปกครอง และการจัดกิจกรรมเปิดบ้าน

การดำเนินงาน PREVENT Model ในสถานศึกษาให้บทเรียนสำคัญเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ การออกแบบนโยบายและกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท รวมถึงการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลที่เข้มแข็ง เพื่อให้โครงการสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและมีคุณค่าในระยะยาว

รางวัลที่ได้รับ

ผลงานโรงเรียน / ครูและบุคลากร / นักเรียน

บรรณานุกรม

1. ราชกิจจานุเบกษา. (2565). *นियามของการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
2. Jones, P., & Smith, L. (2019). *Participatory Educational Management: A Comprehensive Theory*. London: Educational Press.
3. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564). *สถานการณ์ปัจจุบันของปัญหาเสพติดในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ส.
4. D.A.R.E. International. (n.d.). *D.A.R.E. Program: Success Stories and Implementation Guide*. Los Angeles: D.A.R.E. America.
5. Miller, D., & Johnson, K. (2021). *The Role of Family and Community in Preventing Drug Abuse*. New York: Community Engagement Publishing.
6. Ministry of Education. (2020). *Developing Policies and Clear Procedures for Educational Institutions*. Bangkok: Ministry of Education.
7. National Drug Strategy. (2019). *Collaboration Between Schools and Related Agencies: Best Practices*. Canberra: Australian Government.
8. UNODC. (2022). *Youth Drug Use Statistics: Global Report 2022*. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime.
9. World Health Organization. (2018). *Educational Curriculum Development for Life Skills and Awareness*. Geneva: WHO Press.

รายงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (PREVENT Model)

นายชวิน มณีบุญ